

VALGREIN

FAKTA Á BORDIÐ:

Eini virðilig móttøkuhús

Allar høvuðsstaðarkommunur við virðing fyri sær sjálvum hava virðilig móttøkuhøli. Stóru høvuðsstaðarkommunurnar í norðurlondum hava stásilig hús, sum staðni enntá slott, sum kommunan og/ella tað almenna gjalda fyri. Flestu býráðslimir í Havn hava sitið til háborðs í Høfði, móttøkuhúsunum í Reykjavík og havt á orðið og fegnast um tær ótrúliga góðu og virðiligu umstøðurnar.

Mett verður, at høvuðsstaðarkommunur hava størri skyldu at vera alment umboð úteftir, og tí fellur móttøkuvirksemið hjá høvuðsstaðarkommunum ofta saman við tí hjá tí almenna. Almennu Føroyar hava ongi verulig móttøkuhús, men Móttøkuhúsið hjá Tórshavnar kommunu røkir ofta uppgávurnar fyri báðar partar.

Einasta móttøkuhús

Umframt hesi húsini hevur Tórshavnar kommuna t. d. Müllers Pakkhús, Hornahúsini og Degns Hús til fundarvirksemi, samkomur av ymsum slag, framsýningar o.a.

Móttøkuhúsið hjá Tórshavnar kommunu er einasta veruliga móttøkuhús í landinum. Húsið verður brúkt sum alment móttøkuhús, tá eitt nú forsetar og tey kongaligu vitja, men eisini til onnur høvi, har tørvur er á virðiligum umstøðum í ymsum sambondum.

Húsið er eindømi og hevur eitt virði, sum illa kann gerast upp í pengum, verður hugsað um húsið sjálvt, listasavnið og innbúgvíð. Húsið er nakað av tí mest stílfulla, vit eiga í Føroyum, og er ein virðiligur karmur um nógvar almennar móttøkur.

Umframt at húsið hevur verið brúkt til tey kongaligu og forsetavitjanir, so verður húsið eisini brúkt til fundir millum norðurlendsku høvuðsstaðirnar, til vitjanir hjá fólkatingslimum og -nevndum, t. d. vitjarnir av fólkatingsins føroyanevnd, norðurlenskar vinnuvitjanir og í sambandi við FM, EM og VM-kappingar innan fleiri ítróttargreinir.

Søgan um húsið

Húsini vórðu bygd í 1923 á seinasta óbygda grundstykkið av sonevnda vestara Húsabøi. Býurin var tá vaksin fram við Havnará og vestan fyri Tróndargøtu. Stykkið var 684 alin² og kostaði 2 kr. pr. alin² og hevur helst

Mynd av bordhaldi
fyri íslenska
forsetanum Ólafi
Ragnar Grimsson

verið ætlað til vinnuligt endamál. Eitt vanligt grundstykki, sum havnarfólk keyptu tá, var 317 alin² og kostaði 1 kr. pr. alin².

Arkitekturin H. C. W. Tórgarð teknaði húsini, sum eru eindømi í føroyskari byggisøgu. Tey eru bygd í tveimum hæddum við lágari reising. Miðjan í húsunum er opin við trappu upp á aðru hædd, har svali er kringtrappuna, haðani slepst inn í øll rúmini. Í erva búði Mitens við konu og børnum, og skrivstovu hevði hann í neðra.

H. C. W. Tórgarð, arkitektur (1885-1957) var borgarstjóri í Havn 1922-24. Hann hevur teknað nógvar bygningar í býnum, og í grannalagnum kunnu nevast Realskúlin, Sjonleikarhúsið og kirkjan, kleystrið og skúlin hjá fransiskanarsysturum.

Kommunan keypti húsini í 1986. Tey vórðu síðan umvæld og innrættað til móttøkuhús og listasavn.

Fyrsti gesturin í Móttøkuhúsinum var íslenski forsetin Vigdís Finnbogadóttir, sum vitjaði 3. september 1987. Margretha dróttning er eisini gestur í húsinum, tá hon vitjar í Føroyum.

Móttøkuhúsið er vanligu opið fyri almenninginum tvær ferðir um árið, mentanarnáttina, sum er fyrsta vikuskiftið í juni, og á ólavsøku.

Heim, sakføraravirki og konsulát

Edvard Mitens (1889-1973) læt húsini byggja í 1923. Her búði hann og hevði sítt sakføraravirki. Mitens var lögfrøðingur og var m.a. sýslumaður, sakførarafulltrúi og skrivstovustjóri lögtingsins. Eisini var hann lögtingsmaður, fólkatingsmaður, landsstýrismaður og býráðslimir. Finskur konsul var hann í 39 ár.

Trygvi Samuelsen (1907-1985) og bróðirinn Georg L. Samuelsen keyptu húsini frá Mitens í 1945 og áttu tey í felag til 1960, tá bróðirinn flutti við familju síni í onnur hús. Trygvi Samuelsen hevði eisini sítt sakføraravirki her. Hann var lögtingsmaður og býráðslimir í Havn í eini 28 ár og íslenskur konsul í útivið 30 ár.

Listasavnið í Móttøkuhúsinum

Tórshavnar kommuna keypti í 1987 eitt savn við málningum og tekningum úr Føroyum, Grønlandi og Íslandi frá føroyska útisetanum Niels Winther (1917-1999). Bert hetta savnið hevur í dag eitt mett virði uppá umleið trýkvart miljón.

Niels Winther av Sandi fór sum ungur timbursmiður til Danmarkar í skúla beint fyri seinna heimskríggj og varð verandi í Danmark. Sum verkfrøðingur arbeiðdi hann m.a. nógv ár í

Grønlandi, og alt sítt virkna lív savnaði hann list úr bæði Føroyum, Grønlandi og Íslandi.

Tá Niels Winther var komin upp í árin, bjóðaði hann Tórshavnar kommunu listasavn sítt, og kommunan tók av. Talan er um 75 verk við motivi úr Føroyum ella gjørd av føroyingum og 65 verk við myndevnum úr Grønlandi. Eisini eru 7 verk við evnum úr Íslandi.

Eini prýðilig hús

At hesi húsini hava verið prýðilig í tátíðar Havnini, sigur henda søgan eisini. Hon er prentað í faldara, sum kommunan hevur givið út. Har var sjálvsagt ringiklokka uttanfyri, so fólk kundu biðja um viðtalu uttan fyri vanliga skrivstovu. Ein kollfirðingur, sum hevði verið í Havn í sakføraraðindum, fortaldi heimafturkomin, at nú var alt so fínt og smart í Havn: »Tú ringdi á eina klokku, og út kom Mitens.«

Inni eru eisini virðismiklir og stílfullir møblar, sum hóska sera væl til húsini, eins og gólv og annað er hildið í uppruna stíli. So alt eftir, hvussu ein sær upp á tað, kann verða kjakað um, nær eitt borð til eitt tilíkt móttøkuhús er ov kostnaðarmikið. Fólk hugsa helst um og samanbera við køks- ella stovuborðið har heima.

Í Móttøkuhúsinum sita kanska eini

40 fólk við sama borð. Og skal húsið nýtast sum alment móttøkuhús, so skal tað vera harmonískt og halda ein ávísan stíl. Tað ger tað, og tað hava øll, sum hava havt tørv á húsinum, higartil verið fegin um. Nýggja borðið er sergjørt til at passa til húsið og at hóska til serstaka og virðismikla innbúgvíð, og er eins og innbúgvíð ein ílga, sum ikki minskar í virði, sum tíðin gongur, sigur borgarstjórinn.

Málið er ikki meira innviklað enn so, enn at biðið verður um eitt nýtt borð, tí tað gamla er ónýtiligt. Umsitingin játtar og tekniska deild avgreiðir málið. Ongin kennir tá til kostnað, men síggja vit í dag kostnaðin í mun til samlaða virðið á húsinum, so er ikki talan um eina lutfalsliga stóra upphædd. Heldur ikki, um samanborið verður við, hvat tað almenna brúkar til umboðan. Alt innbúgvíð í húsinum umboðar tað allarbesta av norðurlenskar sniðgeving og hóska nú saman, umframt at tað er virðið meira funktionelt.

Borðið varð sett upp í fjør. Flestu býráðslimir hava síðan sitið væl til háborðs upp til fleiri ferðir í sambandi við kommunal tiltøk. Men tað er ikki fyrr enn nú tað stundar til val, at prísurin á borðinum gerst áhuga-verdur.

Heðin Mortensen, borgarstjóri